

A környezetvédelem sajátosságai és eredményei az MN Hátországvédelmi Parancsnokság alárendeltjeinél

Korom Károly őrnagy

A környezet védelme az ember egészségének, munkaképességének, a jövő generációinak érdekében történik. Szocialista társadalmunk fejlesztése megköveteli a természet és a társadalom közötti harmonikus kapcsolat kialakítását. Ez a követelmény csak akkor valósulhat meg, ha elveiben tisztázott, tudományosan megalapozott környezetvédelmi politikára támaszkodik.

A környezetvédelem feladata, hogy az emberi környezet megóvását és tervszerű alakítását elősegítse, a környezetre veszélyes szennyeződések, ártalmakat felmérje, azok megelőzésének, csökkentésének, illetőleg megszüntetésének feltételeit megállapítsa. Ezen felül törvények, rendeletek, ill. egyéb szabályozók megalkotásával biztosítja a szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazását.

A korszerűbb és nagyobb teljesítményű technikai eszközök üzemeltetése és állagmegóvása mind fokozottabb minőségi követelményeket állít a hajtó-, kenő- és karbantartó anyagokkal szemben. E minőségi feltételek csak speciális összetételű és tulajdonságú üzemanyagokkal biztosíthatók, amelyeknek hulladékai veszélyesek az emberi környezetre. Ezért a veszélyes üzemanyag-hulladékok gyűjtése és ártalmatlanítása elengedhetetlen követelmény a népgazdaságban ugyanúgy mint a hadseregben. A *Magyar Népbadsereg 1978-tól kezdődően a környezetvédelem gyakorlati megvalósításának eljárási szervezetiévé vált*. Az MN alakulatai sajátosságaik révén eltérő módszerekkel más és más vonatkozásban tesznek eleget a magas követelményeknek.

Az építő alakulatok üzemanyag-szolgáltatásának sajátos környezetvédelmi problémái és az elért eredmények az alábbiakban foglalhatók össze:

- az építőcsapatok széttagolt munkaterületeken hajtják végre feladatukat. A hatályos környezetvédelmi intézkedések betartása ennek megfelelően eltérő színvonalú, nagyban függ az adott helyőrség és település sajátosságaitól;

- a széttagolt munkaterületeken történő feladatok végrehajtása során a környezetvédelem feladatainak teljesítése biztosított, ha a csapatok és alegységek parancsnokai, a teljes személyi állomány kellő alapossággal ismeri és körültekintően alkalmazza a különböző eszközök és anyagok felhasználása során betartandó munkavédelmi, higiéniai, tűzvédelmi és nem utolsósorban környezetvédelmi szabályokat.

A következőkben egy rövid áttekintés célszerű a szakanyagok alkalmazására, felhasználására vonatkozó sajátos környezetvédelmi problémákról.

Az üzemanyagok többségét ásványolajtermékek alkotják. Nem elhanyagolható azonban a szerves-szintetikus üzemanyagok száma és mennyisége. Az utóbbi időben nemcsak felhasználásuk volumene nőtt, hanem egyre nagyobb figyelmet is igényelnek, mert környezetvédelmi szempontból gyakran veszélyesebbek, mint az ásványolajtermé-

kek. Az üzemanyagok környezetre gyakorolt hatása más-más módon érvényesülhet a tárolás, szállítás és használat során. A hajtóanyagok például nemcsak felhasználás előtt károsak a környezetre, hanem felhasználásuk (elégetésük) során keletkező égéstermékek is negatív hatásúak, ennek mértéke függ a termékek minőségétől és jórészt az üzemeltetés feltételeitől is.

Az üzemanyagok környezetkárosító hatásának elkerülése érdekében, a rendelkezésre álló eszközökkel és szakértelemmel meg kell akadályozni az üzemanyagok természetes környezetbe kerülését.

Ennek megfelelően a szolgálat területén az alábbiak érvényesítése a fő feladatok közé tartozik:

- már a tervezéskor figyelembe kell venni, hogy az üzemanyag-feltöltő bázist, raktárt úgy kell telepíteni, hogy lehetőség szerint legalább 1 km távolságra kerüljenek a felszíni vizektől és művelés alatt álló földterületektől;
- kifogástalan műszaki állapotú technikai eszköz kerüljön csak alkalmazásra;
- álljon rendelkezésre megfelelő üzemanyagkimérő eszköz (15 l-es laposveder, 1 l-es olajkimérő) kiöntő eszköz, tölcéserek, olajleeresztő tálca, valamint karbantartó rongy és homok az elfolyt üzemanyag felitatására.

Az üzemanyagokat kezelő (tároló, szállító, felhasználó) állomány:

- megfelelő mértékben ismerje a rábízott üzemanyagok környezetre való veszélyességét;
- alkalmazás szintjén ismerje az üzemanyagok szállítási, tárolási és használati előírásait;
- tudnia kell a veszélyek elhárításának módjait, valamint a bekövetkezett szennyeződések megszüntetésének eljárásait.

A környezetvédelem műszaki-technikai feltételei:

- jól beszabályozott technika alkalmazása;
- kifogástalan hajtó- és kenőanyagok használata;
- folyás-, csöpögésmentes szerelések megkövetelése;
- gépjárművek optimális üzemének biztosítása (indokolatlan fékezés, gázadás kerülése, helyes fordulatszám és sebességfokozat betartása);
- a töltőgépkocsik, utánfutók tömítéseinek, üzemanyagtömlőinek jó állapota.

Építő csapatainknál gyakran a polgári elhelyezés sajátosságaiból adódóan az előírt raktár, feltöltő bázis telepítése nehézségekbe ütközhet, mert esetenként nem megfelelően telepített polgári üzemszám kerül kibővítésre.

Míndezek ellenére a helyi adottságok és a környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések figyelembevételével az előírások megfelelő szinten valósulnak meg.

Az építő csapatainknál, azonban vannak olyan területek, amelyeknél még számos tennivaló akad.

Ezek a következőkben foglalhatók össze:

- A használt kenőzsírokat, karbantartó rongyokat nem égetéssel semmisítik meg, hanem szabálytalanul a hulladéktárolóban helyezik el.

- Az elhasznált mosóbenzin és petróleum sorsa rendezetlen, alkalomszerűen különböző helyekre kerül, gyakran nemcsak környezetvédelmi de tűzbiztonsági problémákat is okozva ezzel.

- A gépjárműmosókban összegyűlt olaj és olajos iszap kezelése kulcsfontosságú feladat. Tudni kell, hogy:

- a környezetre ható negatív tényezők elhárítása;
- a környezetvédelem műszaki-technikai feltételeinek biztosítása az üzemeltető feladata, megoldását nem várhatja senki sem az előjáró szervektől.

A folyami üzemeltetéssel összefüggő tevékenység környezetvédelmének helyzete is említést érdemel, habár ennek volumene nem jelentős, de a környezetkárosító hatás az előbbieknél is fokozottabb.

Az eltelt időszakban megjelent környezetvédelmi intézkedések következtében kézzelfogható fejlődés tapasztalható a folyami közlekedési eszközök üzemeltetése területén is:

- A folyami járművek esetén a hajók téli-nyári igénybevételre való felkészítése azok partra vontatása után történik. Olajcseréknél külön hordókban gyűjtik a fáradtolajat és a karbantartáskor használt olajos rongyokat.

- A hajók fedélzetének tisztítása tiszta vízzel történik (mosószer nélkül) a víz szennyeződésének megelőzése érdekében.

- A rakpartra vontatott, javított vízi járműveket a vízbe engedés előtt lemossák az olajos-zsíros szennyeződésektől.

- A hajókon van gyűjtőhelye a hulladékoknak és külön az ételmaradékoknak.

- A vízi járművek üzemanyag-feltöltése zárt rendszerben történik.

- A gépjárművek és vízi járművek javítása során keletkező vashulladékok és használhatatlan alkatrészek a MÉH-nél kerülnek értékesítésre. Így nem növekedik a hulladékokkal terhelt területek mérete és nem lesz a rozsdá martaléka még egyéb célokra jól felhasználható jelentős mennyiségű acélananyag.

- A kikötő területén a szemét és egyéb hulladékok gyűjtése konténerekben történik. A kikötő állapotát környezetvédelmi, higiéniai, tűzvédelmi és egyéb szempontok szerint figyelemmel kísérik és az észlelt problémák kiküszöbölésére azonnal intézkednek.

- A vízvédelemre vonatkozó rendszabályok közé be van dolgozva, hogy a kikötő területén a gépjárművek mosása tilos! Gépjárművet mosni csak erre a célra létesített gépjárműmosókban szabad.

- Azok a vízi járművek, amelyekről megállapítják, hogy szennyezik a vizet, csak javítás után üzemeltethetők tovább.

- A vízi járművek és műszaki gépek füstgázmérését rendszeresen végrehajtják. A levegő tisztasága érdekében az állandó jellegű objektumok légtisztító- és fűtőberendezéseinek folyamatos karbantartásával biztosítják, hogy a légtérbe minél kevesebb szennyező anyag kerüljön.

A felsorolt eredmények mellett a következő területeken kell fejlődést, előrelépést elérni:

- Ismeretbővítéssel meg kell alapozni az állomány tudatos és helyes viselkedését a környezetkárosítás megszüntetése érdekében.

- Erősíteni kell a személyi állomány tudatában a takarékoság, a rend, a fegyelem, a higiénia, a tűzvédelem és a környezetvédelem lényegi összefüggéseit, ezek jelentőségét a napi tevékenységben.

- A kikötő területén található fém-, és egyéb hulladékok eltávolítása, a hulladékokkal terhelt területek teljes felszámolása fontos környezetvédelmi feladat.
- A kivágott fák és az építkezések során kipusztult növényzet pótlása egyenértékű kultúrnövények telepítésével.
- Az elhasznált mosóbenzin és petróleum összegyűjtése, szakszerű eltávolítása (leadása az ellátó raktárhoz).
- A vízi járművek üzemanyag-feltöltése előtt is minden esetben ellenőrizni kell a csatlakozásokat, a csővezetékeket és az üzemképességet. Az időszakos műszaki felülvizsgálatok (javítás-üzempróba-nyomáspróba-tömörsegi vizsgálat stb.) elvégzése alapvetően fontos!

A környezetvédelmet nem lehet időleges kampányfeladatnak tekinteni. Mindannyiunk érdeke, hogy továbbra is egészséges környezetben éljünk. Ezért a különböző katonai tevékenységek végzése során messzemenően törekedni kell a környezetvédelmi előírások betartására, az emberi környezet és az érintetlen természet megóvására.